

שור שנגח ד' וה' פרק רביעי בבא קמא

כא מ' מ' פ' מהלכות
מוקד ממון הלכה ד'
כא ב' ג' מ' שם הלכה ג'
בבא ד' מ' שם הלכה ו'
וע"ש במ"מ:

טעמא בהזיקין^א (גיטין דף נ"ג: ושם) אכל כהן דשלא בשביל היתומים ממזין אותו לטוב היה להם שלא היה להם אפוטרופוס אלא בשביל תקנת העולם מומזין אותו כדי שישמור השור שלא יגמ' אי אמרת דמשלם ממנעי ולא עבדי וצירושלמי בהזיקין אמר אחיה דר' יוחנן כרבנן^ב בתמיה אפילו יסבור ככאבא שאלו דלמך מינהו צ"ד ישבע צעי הוא צר אינש למיחב וזוי בגין דמתקרי מהימן כלומר לא ימנע בשביל כך אם יהיה זקוק לפדיון אם ישע דשמה הוא שמשכך צדק לנאמן כשצ"ד ממזין אותו אכל גבי שור אין נחשב לנאמן בשביל מנוי זה שאין זה בשביל תקנת יתומים אלא בשביל שלא יזיק לעולם ואין נחשב אלא כשומר בעלמא ששומר השור שלא יזיק ורבי יוסי צ"ח ככאבא שאלו אפילו יסבור כרבנן אדם מצריח עצמו מן השבעה ואין אדם מצריח עצמו מן ההלכות אלא כלומר בשביל השבעה יהיה נמנע שלעולם לריך לישבע שלא עיכב כלום משלם ונראה דאפילו נאכד דבר משל יתומים שלא ישבע שלא פשע ששם כן יהיו נמנעים אכל צוה אין מושש אם יש עדים או אם מודה^ה הוא בעלמא ששע לא ימנע אם מוקיין אותו לשלם: **א' בתם פשיטא.** וכ"ת דאשמעי' דמעמידין אפוטרופוס להם א"כ ה"ל למתני ר' יעקב מחייב ותו לא^א ומדנקט ח"נ משמע דליטריך דלא תימא נזק שלם^ב:

ממנעי ולא עבדי. אפוטרופוס: מעליים אפוטרופוס. שלא שמרו כראוי: וחזרין ונפרעין מן היסומים לני גדלי. דאי לא ממנעי ולא עבדי: חזר לפטומו. לקמן מפרש מאי קאמר: מאי הרי הוא נפשומו דקאמר סוממו. צרישא: אינימא דלא מייעד. בשלם נגיחות לשלם מעלייה כשהועד: הא מדקאמי סיפא נפקח הפרש חזר לפטומו. דקסבר רשות משנה מכלל דמעיקרא אייעד ליה: הרי הוא נפשומו. דלא גבי נגיחות תמות מיניה דאין מעמידין אפוטרופוס לתם לגבות מנופו: רשות משנה. הרשות שנשמה לה שילא מידי אפוטרופוס ונכנס לרשות בעלים משנה את העדאתה: ה"ג ר' יעקב משלם ח"נ: צמאי עסקין. דאצטריך ליה למיתני ח"נ ולא תנא רבי יעקב מחייב: אי דעבד ליה שמייה. מעולה ונפלה כלילה או שפלה לטעין משום הכי פטר ליה מנזק שלם כלל לא צ"ל צעי לשלומי: ואי דלא עבד ליה שמייה. מעולה כוליה נזק צעי לשלומי: שמייה פטויה. נעל בפניה כראוי ואמרין [לקמן] (ד' נה:): דלת שיכולה לעמוד ברות מצויה זהו כראוי והיני שמייה פחותה אלא רוח שאינה מצויה ואצטריך לאשמעינן דמשתלם ח"נ ולא כולו ולאפוקי מתיני תנאי דפליגי בשליה פירקין [מה]: דאיכא למי' דפטור ואיכא דמחייב ליה נזק שלם ואשמעינן הכא דרבי יעקב סבר לה כרבי יהודה דלמך בשליה פירקין [שם] צמועד סגי ליה בשמייה פחותה דמיתרי ציה קראי ומפטור מנזק שלם ומיהו צמאי נזק מחייב דאמרין לקמן [שם] לא פטר ר' יהודה אלא על דא העדאה שבו אכל דא תמות במקומה עומדת ותם לא סגי ליה בשמייה פחותה דלא מיימתי ציה קראי ואע"ג דהך דא תמות מגופיה משתלם אית ליה לרי יעקב מעמידין אפוטרופוס לתם לגבות מנופויה כרבנן דפליגי עליה דסוממו לעיל: ולא פליגי ר' יעקב ורבי יהודה: ולאציי דאמר פליגי צמאי פליגי. אי בתם לא קאמר רבי יהודה ג"ש ואי צמועד ושמייה פחותה הוא שמעינן ליה לרבי יהודה אפילו בשור של פיקח ח"נ ותו לא ואי דלא נטרייה כלל מאי טעם דר' יעקב: ולא נטרייה כלל. וקאמר רבי יהודה ג"ש החאי מן העלייה והחאי מן גופו דשמעינן לרבי יהודה לקמן דכל תם ועשה מועד דא תמות במקומה עומדת ומנופו נגזית והאי אע"ג דלית ליה בעלים צני דעה מעמידין אפוטרופוס לתם לגבות מנופו דא תמות: ורבי יעקב סבר לה כרבי יהודה צמאי. דכל תם ועשה מועד דא תמות במקומה עומדת לגבות מנופו הלכך הכא פטור מנזק תמות דבהך פליגי עליה דקסבר אין מעמידין אפוטרופוס לתם כו': בשנתא לאציי דאמר פליגי שפיר. מוקי לה צמועד למתיתא קמיתא דבתם ליכא לאוקמא לאשמעינן דמעמידין אפוטרופוס לתם דאמר נמי צמועד ולא נטרייה כלל ומשלם ח"נ דמועדו: אלא לרבה דאמר לא פליגי. ואית ליה לרי יעקב מעמידין אפוטרופוס לתם: אדמוקי נה.

ממנעי ולא עבדי. אפוטרופוס: מעליים אפוטרופוס. שלא שמרו כראוי: וחזרין ונפרעין מן היסומים לני גדלי. דאי לא ממנעי ולא עבדי: חזר לפטומו. לקמן מפרש מאי קאמר: מאי הרי הוא נפשומו דקאמר סוממו. צרישא: אינימא דלא מייעד. בשלם נגיחות לשלם מעלייה כשהועד: הא מדקאמי סיפא נפקח הפרש חזר לפטומו. דקסבר רשות משנה מכלל דמעיקרא אייעד ליה: הרי הוא נפשומו. דלא גבי נגיחות תמות מיניה דאין מעמידין אפוטרופוס לתם לגבות מנופו: רשות משנה. הרשות שנשמה לה שילא מידי אפוטרופוס ונכנס לרשות בעלים משנה את העדאתה: ה"ג ר' יעקב משלם ח"נ: צמאי עסקין. דאצטריך ליה למיתני ח"נ ולא תנא רבי יעקב מחייב: אי דעבד ליה שמייה. מעולה ונפלה כלילה או שפלה לטעין משום הכי פטר ליה מנזק שלם כלל לא צ"ל צעי לשלומי: ואי דלא עבד ליה שמייה. מעולה כוליה נזק צעי לשלומי: שמייה פטויה. נעל בפניה כראוי ואמרין [לקמן] (ד' נה:): דלת שיכולה לעמוד ברות מצויה זהו כראוי והיני שמייה פחותה אלא רוח שאינה מצויה ואצטריך לאשמעינן דמשתלם ח"נ ולא כולו ולאפוקי מתיני תנאי דפליגי בשליה פירקין [מה]: דאיכא למי' דפטור ואיכא דמחייב ליה נזק שלם ואשמעינן הכא דרבי יעקב סבר לה כרבי יהודה דלמך בשליה פירקין [שם] צמועד סגי ליה בשמייה פחותה דמיתרי ציה קראי ומפטור מנזק שלם ומיהו צמאי נזק מחייב דאמרין לקמן [שם] לא פטר ר' יהודה אלא על דא העדאה שבו אכל דא תמות במקומה עומדת ותם לא סגי ליה בשמייה פחותה דלא מיימתי ציה קראי ואע"ג דהך דא תמות מגופיה משתלם אית ליה לרי יעקב מעמידין אפוטרופוס לתם לגבות מנופויה כרבנן דפליגי עליה דסוממו לעיל: ולא פליגי ר' יעקב ורבי יהודה: ולאציי דאמר פליגי צמאי פליגי. אי בתם לא קאמר רבי יהודה ג"ש ואי צמועד ושמייה פחותה הוא שמעינן ליה לרבי יהודה אפילו בשור של פיקח ח"נ ותו לא ואי דלא נטרייה כלל מאי טעם דר' יעקב: ולא נטרייה כלל. וקאמר רבי יהודה ג"ש החאי מן העלייה והחאי מן גופו דשמעינן לרבי יהודה לקמן דכל תם ועשה מועד דא תמות במקומה עומדת ומנופו נגזית והאי אע"ג דלית ליה בעלים צני דעה מעמידין אפוטרופוס לתם לגבות מנופו דא תמות: ורבי יעקב סבר לה כרבי יהודה צמאי. דכל תם ועשה מועד דא תמות במקומה עומדת לגבות מנופו הלכך הכא פטור מנזק תמות דבהך פליגי עליה דקסבר אין מעמידין אפוטרופוס לתם כו': בשנתא לאציי דאמר פליגי שפיר. מוקי לה צמועד למתיתא קמיתא דבתם ליכא לאוקמא לאשמעינן דמעמידין אפוטרופוס לתם דאמר נמי צמועד ולא נטרייה כלל ומשלם ח"נ דמועדו: אלא לרבה דאמר לא פליגי. ואית ליה לרי יעקב מעמידין אפוטרופוס לתם: אדמוקי נה.

א. אי משום דעבד
ליה נחא נפשיה אי
משום דפיק עליה קלא
דאינש מתיבא הוא. מוקי
ונין צ"ד דיה הלכה.
ג. וכן אינו נחשב באופן
במנין זה כיון שאינו
לשבות היתומים ואינו אלא
כשומר בעלמא ששומר
השור שלא יזיק. ר"ס.
ג. פירוש כרבנן דאמר
מינהו ביד לא ישבע מוקי
צ"מ מצ צ"ד דיה נחא.
ד. וסמילא שמעינן חזי
נוק. ר"ס. ה. וה"ק
פשיטא דחצי נזק הוא
דאיכא ולמה ליה לפרוש
חצי נזק. ר"ס. ו. וחיוב
נזק שלם קאמר. ר"ס.
ז. וכן תימא אי במועד
פשיטא איכא למימר. ר"ס.
ח. [ד]איכא למימר דאחא
לאפוקי מרד"י דאמר צד
תמות במקומה עומדת,
דהא אכתי לא ידע מילתיה
דר"ס.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה דאי אמרת
וכי' או אם יודע הוא
בעלמא ששע:

מוקף תוס'

א. אי משום דעבד
ליה נחא נפשיה אי
משום דפיק עליה קלא
דאינש מתיבא הוא. מוקי
ונין צ"ד דיה הלכה.
ג. וכן אינו נחשב באופן
במנין זה כיון שאינו
לשבות היתומים ואינו אלא
כשומר בעלמא ששומר
השור שלא יזיק. ר"ס.
ג. פירוש כרבנן דאמר
מינהו ביד לא ישבע מוקי
צ"מ מצ צ"ד דיה נחא.
ד. וסמילא שמעינן חזי
נוק. ר"ס. ה. וה"ק
פשיטא דחצי נזק הוא
דאיכא ולמה ליה לפרוש
חצי נזק. ר"ס. ו. וחיוב
נזק שלם קאמר. ר"ס.
ז. וכן תימא אי במועד
פשיטא איכא למימר. ר"ס.
ח. [ד]איכא למימר דאחא
לאפוקי מרד"י דאמר צד
תמות במקומה עומדת,
דהא אכתי לא ידע מילתיה
דר"ס.

